

EUROPEAN DATA PROTECTION SUPERVISOR

Становище 3/2015

Историческа възможност за Европа

*Препоръки на ЕНОЗД относно опциите на ЕС за
реформа на защитата на данните*

28 юли 2015 г.

На 24 юни 2015 г. три основни институции на ЕС — Европейският парламент, Съветът и Европейската комисия, започнаха преговори за съвместно вземане на решение във връзка с предложения общ регламент относно защитата на данните (ОРЗД), станали известни като неформална тристранна процедура¹. В основата за тристранната процедура са предложението на Комисията от януари 2012 г., законодателната резолюция на Парламента от 12 март 2014 г. и Общият подход на Съвета, приет на 15 юни 2015 г.² Трите институции са поели задължение да работят по ОРЗД като част от по-широкия пакет за реформа на защитата на данните, който включва предложената директива за полицейски и съдебни действия. Този процес следва да приключи до края на 2015 г. и по всяка вероятност да доведе до официалното приемане на двата инструмента в началото на 2016 г., последвано от двегодишен преходен период.³

Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) е независима институция на ЕС. Надзорният орган не е част от тристранната процедура, но отговаря съгласно член 41, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001 „по отношение на обработката на лични данни“, като гарантира спазването от страна на институциите и органите на Общността на основните права и свободи на физическите лица, и по-специално правото им на личен живот“ и „за предоставянето на консултации на институциите и органите на Общността и субектите на данни по всички въпроси, свързани с обработката на лични данни“. Надзорникът и помощник-надзорникът бяха назначени през декември 2014 г. с конкретната задача да бъдат по-конструктивни и проактивни и през март 2015 г. те публикуваха петгодишна стратегия, в която се определя как възнамеряват да изпълнят тази задача и да се отчетат за нейното изпълнение⁴.

Настоящото становище е първа стъпка за изпълнение на стратегията на ЕНОЗД. Изготвени въз основа на обсъждания с институциите на ЕС, държавите членки, гражданското общество, индустрията и други заинтересовани страни, нашите препоръки имат за цел да помогнат на участниците в тристранната процедура да стигнат своевременно до правилно и единодушно решение. В становището ОРЗД се разглежда в две части:

- визията на ЕНОЗД за ориентирани към бъдещето правила за защита на данните с примери, илюстриращи нашите препоръки; и
- приложение („Приложение към Становище 3/2015: Сравнителна таблица на текстове от ОРЗД с препоръки на ЕНОЗД“) с таблица от четири колони за сравняване по членове на текста на ОРЗД, приет съответно от Комисията, Парламента и Съвета, наред с препоръката на ЕНОЗД.

Становището е публикувано в нашия уебсайт и чрез мобилно приложение. То ще бъде допълнено през есента на 2015 г. с препоръки както за съображенията към ОРЗД, така и (след като Съветът одобри своята Обща позиция относно директивата) за защитата на данни, прилагана при полицейските и съдебните дейности.

Цялостното становище на ЕНОЗД относно предложението от Комисията пакет за реформа през март 2012 г. запазва валидността си. Три години по-късно обаче се

наложи да актуализираме нашите предложения, за да вземем по-непосредствено отношение към позициите на съзакондателите и към други конкретни препоръки.⁵ Що се отнася до становището от 2012 г., то е в съответствие със становищата и декларациите на работната група по член 29, включително приложението „Основни теми за обсъждане при тристранната процедура“, прието на 18 юни, за което ЕНОЗД даде своя принос като пълноправен член на работната група⁶.

Рядко срещана възможност: Защо тази реформа е толкова важна

ЕС е пред финалната лента на напрегнатия маратон за реформиране на правилата си относно личната информация. Общият регламент относно защитата на данните ще засегне потенциално през следващите десетилетия всички физически лица в ЕС, всички организации в ЕС, които обработват лични данни, и организациите извън ЕС, които обработват лични данни на физически лица в ЕС⁷. Сега е моментът да бъдат защитени основните права и свободи на физическите лица в бъдещото общество, в което данните ще бъдат важен двигател.

Ефективната защита на личните данни гарантира правата на физическите лица и е стимул за отговорните предприятия и публични органи. Законите в тази област са сложни и специализирани, изискват консултации с експерти, и по-специално с независими органи за защита на данните, които разбират трудностите по спазване на правилата. ОРЗД ще бъде вероятно един от най-дългите законодателни актове на Съюза, затова сега ЕС трябва да си постави за цел да бъде селективен, да постави ударението върху разпоредбите, които действително са необходими, и да избягва подробности, които като нежелана последица могат да засегнат неправомерно бъдещи технологии. Текстовете на всяка от институциите препоръчват яснота и разбираемост на обработването на лични данни: следователно ОРЗД трябва да приложи своите препоръки на практика, като бъде колкото е възможно по-кратък и по-лесен за разбиране.

Парламентът и Съветът като съзаконодатели следва да определят окончателния правен текст, подпомогнати от Комисията като инициатор на законодателството и пазител на Договорите. ЕНОЗД не участва в преговорите по тристранната процедура, но ние сме юридически компетентни да предложим консултации и да направим това проактивно в съответствие със задачата на надзорника и помощник-надзорника при назначаването им и с новата стратегия на ЕНОЗД. Настоящото становище се основава на повече от десетгодишен опит в надзора на спазването на защитата на данни и консултациите в помощ на институциите за постигане на резултати, които са в интерес на физическите лица.

Законодателството е изкуство на възможното. Отделните варианти са сложени на масата под формата на съответните текстове, изготвени от Комисията, Парламента и Съвета, като всеки от тях съдържа множество ценни разпоредби, но всеки може да бъде и подобрен. Резултатът няма да бъде идеален според нас, но ние сме готови да помогнем на институциите да постигнат възможно най-добрия резултат. Тъкмо затова нашите препоръки остават в границите на трите текста. Движени сме от три задължителни съображения:

- по-добро решение за гражданите,
- правила, които ще работят на практика,
- правила, които ще останат в сила едно поколение.

Настоящото становище се основава на прозрачност и отчетност — два принципа, които са може би най-забележителната новост в ОРЗД. Тристранната

процедура се контролира по-старателно от всякога. Нашите препоръки са публични и настояваме всички институции на ЕС да вземат инициативата и да дадат пример, така че тази законодателна реформа да бъде плод на прозрачен процес, а не на таен компромис.

ЕС се нуждае от ново решение за защита на данните, от нова глава. Останалата част от света наблюдава внимателно. Качеството на новия законодателен акт и начинът, по който той ще си взаимодейства с правните системи и тенденции, са от изключително значение. С настоящото становище ЕНОЗД дава знак за желанието и готовността си да помогне на ЕС да извлече максимална полза от тази историческа възможност.

I. СЪДЪРЖАНИЕ

1	По-добро решение за гражданите	1
1.	ОПРЕДЕЛЕНИЯ: ДА ИЗЯСНИМ КАКВО ОЗНАЧАВА ЛИЧНА ИНФОРМАЦИЯ.....	1
2.	ВСЯКА ОБРАБОТКА НА ДАННИ ТРЯБВА ДА БЪДЕ <i>КАКТО</i> ЗАКОННА, <i>ТАКА И</i> ОБОСНОВАНА..	1
3.	ПО-НЕЗАВИСИМ, ПО-АВТОРИТЕТЕН НАДЗОР	2
2	Правила, които ще работят на практика	2
1.	ЕФЕКТИВНИ ПРЕДПАЗНИ МЕРКИ, НЕ ПРОЦЕДУРИ	3
2.	ПО-ДОБЪР БАЛАНС МЕЖДУ ОБЩЕСТВЕНИЯ ИНТЕРЕС И ЗАЩИТАТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ	3
3.	ДОВЕРИЕ ВЪВ НАДЗОРНИТЕ ОРГАНИ И ТЯХНОТО ОПРАВОВОЩАВАНЕ.....	3
3	Правила, които ще останат в сила едно поколение.....	4
1.	ПРОЗРАЧНИ РАБОТНИ ПРАКТИКИ И ИНОВАТИВНИ ТЕХНИЧЕСКИ ПРИЛОЖЕНИЯ	4
2.	ОПРАВОВОЩАВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА.....	5
3.	ОРИЕНТИРАНИ КЪМ БЪДЕЩЕТО ПРАВИЛА.....	5
4	Незавършена работа	5
5	Решителен момент за цифровите права в Европа и извън нея.....	6
	Бележки.....	7

1 По-добро решение за гражданите

Правилата на ЕС винаги са имали за цел да улеснят потоците от данни както вътре в ЕС, така и с търговските му партньори, но с първостепенна грижа за правата и свободите на физическите лица. Интернет даде възможност за безпрецедентна степен на свързаност, себеизразяване и широко поле за добавяне на стойност за предприятията и потребителите. Въпреки това неприкосновеността на личния живот е по-важна от всякога за европейците. Съгласно изследването на Евробарометър за защитата на данните през юни 2015 г.⁸ повече от шест от всеки десет граждани не вярват на онлайн фирмите, а две трети са загрижени, че нямат пълен контрол над информацията, която предоставят онлайн.

Реформираната рамка трябва да запази и, когато е възможно, да повиши стандартите за физическите лица. Пакетът от реформа на защитата на данните е предложен първоначално като начин за „укрепване на правата на неприкосновеност на личния живот онлайн“, като се гарантира, че хората ще бъдат „по-добре информирани за своите права и ще имат повече контрол над данните си.“⁹ Представители на организации на гражданското общество изпратиха писмо до Европейската комисия през април 2015 г. с настояване институциите да останат верни на тези намерения¹⁰.

Съществуващите принципи, определени в Хартата — първичното законодателство на ЕС, следва да се прилагат последователно, динамично и иновативно, така че да са на практика ефективни за гражданите. Реформата трябва да бъде всеобхватна, откъдето следва необходимостта от пакет, но тъй като обработката на данни ще попадне вероятно под действието на отделни правни инструменти, трябва да има яснота относно точния им обхват и начина им на взаимодействие, без пропуски заради компромиси по предпазните мерки¹¹.

За ЕНОЗД отправната точка е достойнството на отделния човек, което е по-важно от въпросите за простото спазване на правните изисквания¹². Препоръките ни се основават на оценка на всеки от членовете на ОРЗД — поотделно и в тяхната съвкупност, според това дали той ще укрепи позицията на отделния човек в сравнение със настоящата рамка. Отправната точка са принципите, заемащи централно място в защитата на данни, т.е. член 8 от Хартата на основните права¹³.

1. Определения: да изясним какво означава лична информация

- Физическите лица следва да имат възможност да упражняват по-ефективно своите права във връзка с всяка информация, която може да ги идентифицира или отдели от другите, дори ако тази информация е скрита под „псевдоним“¹⁴.

2. Всяка обработка на данни трябва да бъде както законна, така и обоснована

- Изискванията всяка обработка на данни да бъде ограничена до точно определени цели и да се извършва на правно основание са кумулативни, а не алтернативни. Препоръчваме да се избягва евентуално обединяване и следователно отслабване на тези принципи. Вместо това ЕС следва да

запази, опрости и операционализира установеното положение, че личните данни следва да се използват само по начини, съвместими с първоначалните цели на събирането им¹⁵.

- Съгласието е едно от възможните правни основания за обработване, но трябва да се избягват задължителни клетки за отмятане, при които няма смислен избор за лицето, нито необходимост от обработка на данните изобщо. Препоръчваме на хората да се дава възможност да дадат широко или тясно съгласие например за клинично изследване, което се зачита и може да бъде оттеглено¹⁶.
- ЕНОЗД подкрепя издържани, иновативни решения за международно предаване на лични данни, които улесняват обмена на данни и спазват принципите за защита и надзор на данните. Настойчиво препоръчваме да не се разрешава пренос въз основа на законните интереси на администратора на данни поради недостатъчната защита на физическото лице и ЕС да не отваря вратата за пряк достъп от органи на трети държави до данни, намиращи се в ЕС. Всяко искане за пренос, издадено от органи в трета държава, следва да се приема, само ако спазва нормите, установени в споразумения за правна взаимопомощ, международни споразумения или други законни канали за международно сътрудничество¹⁷.

3. По-независим, по-авторитетен надзор

- Органите на ЕС за защита на данните следва да бъдат готови да изпълняват своите функции от момента на влизането в сила на ОРЗД, като Европейският комитет по защита на данните стане напълно функциониращ, веднага щом регламентът стане приложим¹⁸.
- Властите следва да имат възможност да изслушват и разследват жалби и искове, подадени от субекти на данни или от органи, организации и асоциации.
- Прилагането на правата на физическите лица изисква ефективна система на отговорност и обезщетяване за щети, причинени от незаконна обработка на данни. С оглед на очевидните пречки за реално получаване на компенсация, физическите лица трябва да имат възможност да бъдат представлявани от органи, организации и асоциации в съдебни производства¹⁹.

2 Правила, които ще работят на практика

Предпазните мерки не трябва да се бъркат с формалности. Прекомерните подробности или опитите за микроуправление на рисковете на търговския процес ще станат в бъдеще отживелица. Тук можем да вземем един лист от справочника на ЕС за конкурентоспособност, където сравнително ограничен набор от вторично законодателство е приложен стриктно, насърчавайки култура на отчетност и информираност сред предприятията²⁰.

Всеки един от трите текста се нуждае от по-голяма яснота и простота от страна на отговарящите за обработката на лична информация²¹. Аналогично

техническите задължения трябва също да бъдат кратки и лесно разбираеми, за да бъдат прилагани както трябва от администраторите на данни²².

Съществуващите процедури не са неприкосновени: нашите препоръки имат за цел да се определят начини за премахване на бюрокрацията, свеждане до минимум на предписанията за документирани и излишните формалности. Препоръчваме извършване на законодателна дейност само там, където тя е наистина необходима. Това предоставя място за маневри за дружествата, публичните органи или органите за защита на данните: пространство, което трябва да се запълни с отчетност и насоки от органите за защита на данните. Общо взето, нашите препоръки ще доведат до текст на ОРЗД, който е с почти 30 % по-кратък от средния обем на трите институции²³.

1. Ефективни предпазни мерки, не процедури

- Документацията следва да бъде средство, а не цел на спазването; реформата трябва да постави акцента върху резултатите. Препоръчваме степенуван подход, който намалява задълженията за документирани на администраторите на данни до единна политика за спазване на регламента, като се вземат предвид рисковете и спазването бъде показано прозрачно, независимо дали става въпрос за пренос на данни, договори с преработващите данни или уведомяване за нарушение²⁴.
- Въз основа на ясни критерии за оценка на риска и в резултат на опита ни от надзора на институциите на ЕС препоръчваме задължително уведомяване за нарушения на сигурността на данни на надзорния орган и оценки на въздействието върху защитата на данни, само когато правата и свободите на субектите на данни са изложени на риск²⁵.
- Инициативите на индустрията, било чрез задължителни фирмени правила, или отличия за спазване на изискванията за неприкосновеност на личния живот, следва да бъдат активно поощрявани²⁶.

2. По-добър баланс между обществения интерес и защитата на личните данни

- Правилата за защита на данните не трябва да бъдат пречка за исторически, статистически и научни изследвания, извършвани в реална полза на обществения интерес. Отговорните инстанции трябва да предприемат необходимите мерки, за да не се допусне личната информация да бъде използвана срещу интереса на физическото лице, като се обърне особено внимание на правилата относно чувствителната информация например във връзка със здравето²⁷.
- Изследователите и архивистите следва да имат възможност да съхраняват данни за такъв срок, какъвто е необходим съгласно настоящите предпазни мерки²⁸.

3. Доверие във надзорните органи и тяхното оправомощаване

- Препоръчваме да се даде възможност на надзорните органи да издават указания за администраторите на лични данни и да разработват свой

собствен процедурен правилник в духа на опростено, улеснено прилагане на ОРЗД от един-единствен надзорен орган („обслужване на едно гише“), който се намира близо до гражданина („близост“).²⁹

- Органите следва да имат възможност да определят ефективни, пропорционални и възпиращи корективни и административни санкции въз основа на всички относими обстоятелства³⁰.

3 Правила, които ще останат в сила едно поколение

Основният стълб на настоящата рамка, Директива 95/46/ЕО, се утвърди като образец за продължаване на законодателството относно обработването на лични данни в ЕС и в целия свят и дори послужи като основа за формулиране на правото на защита на личните данни в член 8 от Хартата на основните права. Настоящата реформа ще формира обработката на данни в течение на поколение, което няма спомен от живота без интернет. ЕС трябва следователно да разбере докрай последиците от този акт за отделните хора и неговата устойчивост въпреки технологичното развитие.

През последните години се наблюдава експоненциален ръст на генерирането, събирането, анализирането и обмяна на лична информация в резултат на технологични иновации, като интернета на нещата, изчислителните облаци, големите бази данни и свободно достъпните данни, чието използване ЕС счита за много важно за своята конкурентоспособност³¹. Ако се съди по дългия живот на Директива 95/46/ЕО, логично е да се очаква подобна времева рамка преди следващото крупно преразглеждане на правилата за защита на данните, може би не преди края на 30-те години на това столетие. Дълго време преди това може да се очаква технологиите, за които данните са важен двигател, да са се съчетали с изкуствения интелект, обработката на естествения език и биометричните системи, което да позволи създаването на приложения с възможност за машинно обучение за високо развит интелект.

Тези технологии са предизвикателство за принципите за защита на данните. Една ориентирана към бъдещето реформа трябва следователно да се основава на достойнството на отделния човек и да бъде съобразена с етичните принципи. Тя трябва да възстанови баланса между иновациите в защитата на личните данни и тяхното използване, като предприема предпазни мерки, ефективни в нашето цифровизирано общество.

1. Прозрачни работни практики и иновативни технически приложения

- Реформата следва да обърне последната тенденция към тайно следене и вземане на решения въз основа на профили, скрити от физическото лице. Проблемът не е в целевата реклама или практиката на профилиране, а по-скоро в липсата на смислена информация относно алгоритмичната логика, която разработва тези профили и упражнява въздействие върху субекта на данни³². Препоръчваме по-пълна прозрачност от страна на администраторите на данни.
- Силно подкрепяме въвеждането на принципите на защитата на данни чрез проектно решение и по подразбиране като начин за стартиране на

задвигвани от пазара решения в цифровата икономика. Препоръчваме по-прости формулировки при изискванията за интегриране на правата и интересите на лицето при разработването на продукта и настройките по подразбиране³³.

2. Оправомощаване на физическите лица

- Преносимостта на данните е входът в цифровата среда към контрола от страна на ползвателя, както физическите лица сега считат, че нямат. Препоръчваме да се даде възможност за пряк пренос на данни от един администратор на друг по искане на субекта на данни и даване на право на субектите на данни да получават копие от данните, които те самите да могат да пренесат към друг администратор на данни³⁴.

3. Ориентирани към бъдещето правила

- Препоръчваме да се избягват език и практики, за които има вероятност да станат отживели или спорни³⁵.

4 Незавършена работа

Приемането на ориентиран към бъдещето пакет от реформа на защитата на данните ще бъде впечатляващо, но въпреки това непълно постижение.

Всички институции са съгласни, че принципите на ОРЗД следва да се прилагат последователно към институциите на ЕС. Ние се застъпвахме за правна сигурност и единство на правната рамка, приемайки, от друга страна, уникалността на публичния сектор на ЕС и необходимостта да се избягва всяко отслабване на настоящото равнище на задълженията (както и необходимостта от осигуряване на правна и организационна основа за ЕНОЗД). Предложение, съвместимо с ОРЗД, за преразглеждане на Регламент (ЕО) № 45/2001 следва поради това да бъде направено от Комисията във възможно най-кратък срок след окончателното приключване на обсъжданията по ОРЗД, така че и двата текста да станат приложими едновременно³⁶.

Второ, става ясно, че Директива 2002/58/ЕО („Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации“) ще трябва да бъде изменена. Много по-важно е, че ЕС има нужда от ясна рамка за поверителността на комуникациите — неотменим елемент от правото на неприкосновеност на личния живот, което управлява всички услуги, даващи възможност за комуникации, не само доставчиците на публично достъпни електронни съобщителни услуги. Това трябва да се направи посредством сигурно в правно отношение и хармонизиращо регламентиране, което да гарантира поне същите стандарти на защита, каквито предлага Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, в равнопоставени условия на конкуренция.

В настоящото становище следователно се препоръчва призив към поемане на задължение за бързо приемане на предложения в тези две области във възможно най-кратък срок.

5 Решителен момент за цифровите права в Европа и извън нея

За първи път през нашето поколение ЕС има възможност да модернизира и хармонизира правилата за начина на обработване на личната информация. Неприкосновеността на личния живот и защитата на данните не се конкурират с икономическия растеж и международната търговия, нито с висококачествените услуги и продукти — те са част от предлагането на качество и стойност. Както потвърждава Европейският съвет, доверието е необходима предпоставка за иновационни продукти и услуги, които разчитат на обработването на лични данни.

ЕС беше през 1995 г. пионер в областта на защитата на данни. Сега повече от 100 държави в целия свят имат закони за защита на данните, като по-малко от половината от тях са в Европа³⁷. Въпреки това ЕС продължава да бъде следен отблизо от държавите, които обмислят създаване или преразглеждане на своите правни рамки. В момент, когато доверието на хората в дружествата и правителствата е разклатено от разкрития за масово следене и нарушения на сигурността на данни, това наточава с голяма отговорност законодателите на ЕС, въздействието от чиито решения през тази година се очаква да надхвърли границите на Европа.

Според ЕНОЗД текстовете на ОРЗД са поставени на правилна основа, но остават все пак причини за безпокойство, някои от които много сериозни. Винаги съществува риск в процеса на съвместно вземане на решения някои разпоредби да бъдат отслабени от добронамерени преговарящи страни при търсене на политически компромис. Нещата с реформата на защитата на данни стоят обаче различно, тъй като имаме работа с основните права и начина, по който те ще бъдат защитени за цяло поколение.

На тази база настоящото становище си поставя за цел да помогне на основните институции на ЕС за решаване на проблемите. Ние искаме не само по-силни права за отделния субект на данни и по-голяма отчетност на администратора на данни; искаме да подпомогнем иновациите с правна рамка, която е неутрална към технологиите, но положително настроена към ползите, които те могат да допринесат за обществото.

Преговорите са на своя последен етап и ние се надяваме, че препоръките ни ще помогнат на ЕС да пресече финалната лента с реформа, която ще запази своята целесъобразност през следващите години и десетилетия: нова глава за защита на данните с глобална перспектива, в която ЕС да бъде за пример.

Брюксел, 28 юли 2015 г.

Джовани БУТАРЕЛИ

Европейски надзорен орган по защита на данните

Бележки

¹ Съвместни декларации на Европейския парламент, Съвета и Комисията; Съвместна декларация относно практически мерки за процедурата за съвместно вземане на решение (член 251 от Договора за ЕО) (2007/С 145/02), ОВ С 145, 30.6.2007 г.

² COM(2012)11 final; законодателна резолюция на Европейския парламент от 12 март 2014 г. относно предложение на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и свободното движение на такива данни (Общ регламент относно защитата на данните), P7_TA(2014)0212; Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и свободното движение на такива данни (Общ регламент относно защитата на данните) — Подготовка за общ подход, документ на Съвета 9565/15, 11.6.2015 г.

³ Цялото заглавие е Директива относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването и наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказателни санкции и относно свободното движение на такива данни, COM(2012)10 final; законодателно предложение на Европейския парламент от 12 март 2014 г. относно директива на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказателни санкции и относно свободното движение на такива данни, P7_TA(2014)0219. Относно графика и обхвата на тристранната процедура вж. Заключение на Европейския съвет, 25—26 юни 2015 г., EUCO 22/15; „пътна карта“ за тристранната процедура бе изложена на съвместна пресконференция на Парламента, Съвета и Комисията <http://audiovisual.europarl.europa.eu/AssetDetail.aspx?id=690e8d8d-682d-4755-bfb6-a4c100eda4ed> [последно влизане 20.7.2015 г.], но не е публикувана официално. ОРЗД ще влезе в сила 20 дни след публикуването си в Официален вестник, като се очаква да бъде приложим в пълна степен две години след влизането си в сила (член 91).

⁴ Обява за свободно място за длъжността Европейски надзорен орган по защита на данните COM/2014/10354 (2014/С 163 А/02), ОВ С 163 А/6 28.5.2014 г. В стратегията на ЕНОЗД за периода 2015—2019 г. се поема задължението „да се търсят работещи решения, които избягват бюрокрацията, остават гъвкави за технологичните иновации и трансграничните потоци данни и дават възможност на физическите лица да упражняват правата си по-ефективно онлайн и офлайн“; Да бъдем за пример: Стратегия на ЕНОЗД за 2015—2019 г., март 2015 г.

⁵ Становище на ЕНОЗД относно пакета за реформа на защитата на данните, 7.3.2015 г.

⁶ Вж. приложение към писмо от работната група по член 29 до Вера Юрова, комисар за правосъдие, потребители и равнопоставеност между половете, 17.6.2015 г.

⁷ Трудно е материалният и териториалният обхват на ОРЗД да бъде обобщен накратко. Институциите явно са съгласни поне с това, че в обхвата са включени организациите, установени в ЕС, които отговарят за обработването на лични данни в ЕС или извън него, организациите, установени извън ЕС, които обработват лични данни на физически лица в ЕС при предлагане на стоки или услуги или следене на физически лица в ЕС. (Вж. член 2 относно материалния обхват и член 3 относно териториалния обхват.)

⁸ Други резултати сочат, че седем от всеки десет се безпокоят, че информацията им се използва за цел, различна от тази, за която е събрана, един от всеки седем казват, че

трябва да се иска изричното им одобрение във всички случаи, преди техните данни да бъдат събрани и обработени, а според две трети е важно да могат да прехвърлят лична информация от стар доставчик на услуги на нов доставчик; специално издание на Евробарометър 431 относно защитата на данни, юни 2015 г. Съпоставими данни от изследване на центъра *Pew Research* през 2014 г. сочат, че 91 % от американците имат чувството, че са загубили контрол върху начина, по който фирмите събират и използват лична информация, 80 % от ползвателите на социални мрежи се безпокоят, че трети страни, като рекламни агенции или предприятия, получават данните им, а според 64 % правителството следва да направи повече за регламентиране на рекламните агенции; изследване на експертния съвет на *Pew Research* за неприкосновеността на личния живот, януари 2014.

⁹ Комисията предлага всеобхватна реформа на правилата за защита на данните с оглед увеличаване на контрола на потребителите върху техните данни и намаляване на разходите за предприятията.

¹⁰ Писмо от НПО до председателя Юнкер, 21.4.2015 г. https://edri.org/files/DP_letter_Juncker_20150421.pdf и отговор от началника на кабинета на заместник-председателя Тимерманс, 17.7.2015 г. https://edri.org/files/eudatap/Re_EC_EDRI-GDPR.pdf [влизане 23.7.2015 г.]. ЕНОЗД се среща с представители на няколко от тези НПО за обсъждане на техните безпокойства през март 2015 г.; СЪОБЩЕНИЕ ЗА МЕДИИТЕ НА ЕНОЗД/2015/04, 1.6.2015 г., Реформа на ЕС за защита на данните: среща на ЕНОЗД с международни групи за защита на гражданските свободи; пълен запис от обсъжданията може да се намери на уебсайта на ЕНОЗД (https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/EDPS/Pressnews/Videos/GDPR_civil_soc).

¹¹ Член 2, параграф 2, буква д).

¹² Член 1.

¹³ Член 8 от Хартата гласи [удебеленият шрифт е добавен]:

1. Всеки има право на защита на личните данни, отнасящи се до него.

2. Такива данни трябва да бъдат обработвани добросъвестно за точно определени цели и въз основа на съгласието на съответното лице или по силата на друго предвидено от закона легитимно основание. Всеки има право на достъп до събраните данни, отнасящи се до него, както и правото да изиска поправянето им.

3. Спазването на тези правила подлежи на контрол от независим орган.

¹⁴ Член 10. Ако няма и докато няма ясно и правно обвързващо определение за „данните под псевдоним“ като различни от „личните данни“, този вид данни трябва да останат в обхвата на правилата за защита на данните.

¹⁵ Член 6, параграфи 2 и 4. Тъй като съществува известна несигурност относно значението на „съвместимост“, препоръчваме, съгласно становището на работната група по член 29 относно ограничаване в рамките на целта, общи критерии за оценка на съвместимостта на обработката (вж. член 5, параграф 2).

¹⁶ Ефективното функционално отделяне е един от начините за гарантиране на законна обработка при липса на съгласие, но законният интерес не следва да се тълкува прекалено широко. Безусловно право за отказ може също да бъде подходяща алтернатива в някои ситуации. Преценката на това дали съгласието е дадено свободно зависи отчасти от това а) дали има значителен дисбаланс между субекта на данни и администратора на данни и б) в случаите на обработка по член 6, параграф 1, буква б), дали изпълнението на договора или предоставянето на услугата е поставено в

зависимост от съгласието за обработването на данни, което не е необходимо за тези цели. (Вж. член 7, параграф 4.) Тук е отразена разпоредбата в законодателството на ЕС в защита на потребителите: съгласно член 3, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори: „В случаите, когато дадена договорна клауза не е индивидуално договорена, се счита за неравноправна, когато въпреки изискването за добросъвестност, тя създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора.“

¹⁷ Тези правила включват решенията относно адекватността за точно определени сектори и територии, периодични прегледи на решенията относно адекватността и задължителните фирмени правила. Вж. членове 40—45.

¹⁸ Член 73.

¹⁹ Член 76. Относно трудностите при получаване на компенсация за нарушаване на правилата за защита на данните вж. доклада на Агенцията за основните права „Достъп до компенсация във връзка със защитата на данни в държавите — членки на ЕС“, 2013 г.

²⁰ Правилата на ЕС поставят акцента върху вътрешната оценка на дружествата относно съответствието със забраната на споразумения с антиконкурентен характер съгласно член 101 от ДФЕС, като доминиращите фирми на даден пазар имат „специална отговорност“ да избягват всяко действие, което може да разстрои ефективната конкуренция (параграф 9 от Насоки на Комисията 2009/С 45/02); вж. Предварително становище на ЕНОЗД относно неприкосновеността на личния живот и конкурентоспособността в ерата на големите бази данни, 14.3.2014 г.

²¹ В трите текста се говори по различен начин за „разбираеми начин и форма, използващи ясен и прост език“ (съображение 57, ЕП; член 19, СОМ и Съвет), за необходимостта от „яснота и недвусмисленост“ (съображение 99, ЕП; член 10а ЕП) и предоставяне на „ясна и лесно разбираема информация“ (член 10 ЕП, член 11 ЕП) и за информация, която е „кратка, прозрачна, ясно и лесно достъпна“ (съображение 25, ЕП, СОМ и Съвет; член 11 ЕП).

²² Разпоредбите за делегираните актове са до голяма степен премахнати от версиите на Парламента и на Съвета. Ние считаме, че ЕС може да направи стъпка напред и да остави тези технически въпроси на експертния опит на независимите органи.

²³ Нашите препоръки ще доведат до текст от около 20 000 думи; средният обем на текстовете на трите институции е около 28 000 думи.

²⁴ Член 22.

²⁵ Членове 31 и 33.

²⁶ Член 39.

²⁷ Член 83. Изследванията и архивирането сами по себе си не представляват правно основание за преработка, поради което препоръчваме да бъде заличен член 6, параграф 2.

²⁸ Член 83а.

²⁹ Работната група по член 29 изложи своето виждане за управлението, механизма за съгласуваност и обслужването на едно гише, основан на доверие в независимите ОЗД и формулиран на три нива:

- отделен ОЗД, който е силен и има достатъчно ресурси за разглеждане на случаите в своята сфера на компетентност;
- ефективно сътрудничество между ОЗД с ясно предимство на трансграничните случаи;

-
- ЕКЗД, който трябва да бъде автономен, със своя собствена юридическа правосубектност, снабден с достатъчно средства, състоящ се от равнопоставени ОЗД, работещи в дух на солидарност, с правомощия да взема обвързващи решения и подпомаган от секретариат, който обслужва комитета чрез председателя.

³⁰ Препоръчваме също така да бъде изяснена компетенцията на надзорните органи и определянето на водещ орган в случаите на транснационална обработка, като се запази възможността на надзорните органи да разглеждат чисто местни случаи. Препоръчваме опростена версия на механизма за съгласуваност с повече яснота относно начина за идентифициране на случаите, в които надзорните органи трябва да се консултират с Европейския комитет по защита на данните и в които този комитет ще трябва да издаде обвързващо решение, за да се гарантира последователното прилагане на Регламента.

³¹ Съобщение на Комисията „Стратегия за цифров единен пазар за Европа“, COM(2015) 192 final; Заключение на Европейския съвет от юни 2015 г., EUCO 22/15; Заключение на Съвета относно цифровата трансформация на европейската индустрия, 8993/15.

³² Член 14, буква з).

³³ Член 23.

³⁴ Член 18. Препоръчваме освен това, с оглед да бъде ефективно, правото на преносимост на данните да има по-широко приложно поле и да не се прилага само за операции по обработка на данни, които използват данни, предостави от субекта на данни.

³⁵ Препоръчваме например да се избягват термини, като „онлайн“, „в писмена форма“ и „информационното общество“.

³⁶ Една от опциите, която бихме предпочели, е това да се направи посредством разпорежба в самия ОРЗД.

³⁷ Greenleaf, Graham, Global Data Privacy Laws 2015: 109 Countries, with European Laws Now a Minority (30.1.2015 г.); (2015 г.) 133 Privacy Laws & Business International Report, февруари 2015 г.; UNSW Law Research Paper № 2015-21.